

SUOMEN LATU RY
Radiokatu 20
00240 Helsinki
Puh. (09) 4159 1100

Ympäristövaliokunta
00102 Eduskunta
Sähköposti ymv@eduskunta.fi
Puh. +358 9 432 2090
Fax +358 9 432 2715

24.2.2010 Helsinki

Asia: HE 195/2009 vp laiksi Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Kuultava: Eki Karlsson, toiminnanjohtaja

Organisaatio: Suomen Latu ry

Ajankohta, jolloin kuultavana: pe 26.2.2010 kello 9:30

Suomen Latu - lyhyesti

Suomen Latu keskittyy yli 77 000 jäsenen ja 220 jäsenyhdistyksen voimin suomalaisten liikuttamiseen ja erityisesti ulkoliikunnan sekä retkeilyn edistämiseen. Tavoitteenamme on saada suomalaiset liikkumaan mahdollisimman usein ja monipuolisesti. Tuemme yli 20 erilaista kesä- ja talvilajia ja liikuntamuotoa. Lapissa tapahtuva retkeily on lähellä toimintamme ydintä. Lisätietoja Suomen Ladusta osoitteessa www.suomenlatu.fi.

Suomen Latu haluaa korostaa Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain muuttamisessa seuraavia kolmea asiaa:

- 1) Alueen luonnon virkistyskäyttöön ja luontoliikkumisen liittyvien olosuhteiden on pysyttävä samanlaisena tai parannuttava lain muuttamisen myötä.**

Nykyisessä laissa on kansallispuistoihin liittyvä pääperiaatteellinen vaatimus siitä, että muutoksien vaikutukset eivät saisi olla esimerkiksi niin laajoja tai nykyisestä tilasta poikkeavia, että alueen ympäristökuormitus, maisema tai paikan kulttuurihistorialliset piirteet muuttuisivat olennaisesti. Toimenpiteiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta, eli niitä arvoja, joiden suojelemiseksi alue on perustettu. Pallas-Yllästunturin

kansallispuiston perustamislain (1430/2004) mukaan kansallispuiston tasavertaisina tehtävinä ovat alueen erämaisina säilyneiden metsä- ja suoalueiden suojelu sekä retkeily, tutkimus ja opetus. Pallas on yhdessä Urho Kekkosen kansallispuiston laidalle rakennetun Kiilopään kanssa arvokas luontoliikuntaan mahdollistava poikkeus, joka erottuu selvästi pohjoisen muista suurista hiihtokeskuksista. Nämä kohteet edustavat juuri sitä, miten luonnoltaan arvokasta Lappia useimmiten mainostetaan.

Lain muutos mahdollistaisi rakennuksen kokonaiskerrospinta-alan kasvavan nelinkertaiseksi. Vuodepaikkojen määrä kasvaisi 56 prosentilla. Metsähallituksen luontokeskukselle on varattu n. 38 prosenttia lisää tilaa, joka on esitetystä kokonaisrakennusneliömäärästä 4,8 prosenttia. Kasvun havainnollistamiseksi voidaan todeta tämän muutoksen olevan kooltaan vastaavanlainen, jos Porvoo kasvaisi Tampereen kokoiseksi kaupungiksi.

Suuri kysymys on, kehitetäänkö Pallasta sen omilla nykyisillä vahvuuksilla vai ollaanko siitä tekemässä jotain sellaista, mitä se ei tällä hetkellä luonteeltaan ole?

Pallaksen majoituksen ja alueella tarjottavien palveluiden järkevä ylläpito ja kehittäminen ovat luontomatkailun edellytyksiä. Kohtuulliset liiketaloudellisetkin näkökohdat pitää ymmärtää ja hyväksyä, jos hotellin halutaan pystyvän toimimaan ja tarjoamaan retkeilijöiden ja muiden majoittujien palvelut. Pelkällä jokamiehenoikeudella Pallaksella saavat liikkua kaikki, kansallisuudesta riippumatta. Osa ihmisistä hakee luonnonrauhaa rinka selässä kaukana tunturissa, osa kaipaa luontoelämyksiä, mutta haluaa yöpyä lakanoiden välissä. Erilaiset luontokokemukset ja ulkoilun tavoitteet ovat yhtä arvokkaita. Jotta Pallas säilyisi arvostettuna ja omaleimaisena, hiljaisen luontomatkailun kohteena, kehityksen on oltava kestävä ja reunaehdoiltaan yhteiskunnan tarkasti määrittämää.

Suomen Latu hyväksyy ajatuksen rakennusten kunnostamisesta ja nykyisten palveluiden parantamiseksi vaadittavien lisäneliöiden kohtuullisesta rakentamisesta. Rakennuspinta-alan kasvattaminen lakiehdotuksessa mainitulla tavalla, sekä hyvin todennäköisesti uuden laatu- ja hintatason myötä nähdään johtavan kuitenkin alueen luonnon virkistysympäristön ja nykyisen asiakaskunnan voimakkaaseen muuttumiseen. Tämä on vastoin edellä mainittuja Pallas-Yllästunturin kansallispuiston liittyvien lakien peruseriaatteita ja siksi emme sitä hyväksy.

2) Laki hotellin laajennuksesta ja varmuus Metsähallituksen resursseista kehittää ja ylläpitää lähialueen reitistön palveluinfrastruktuuria

Ennen lakimuutoksen hyväksymistä pitäisi saada varmuus siitä, että Metsähallitus saa alueen kehittämiseen ja ylläpitoon riittävät kohteeseen erikseen määrätyt lisäresurssit, jotta alueen luonto

ja siihen liittyvä palveluinfran taso kohtaisi niin nykyiset kuin mahdollisen lakimuutoksen myötä tulevatkin kävijämäärät.

Esitetyn lakimuutoksen myötä alueen luonnon virkistyskäyttöön on arvioitu investointitarpeeksi noin kolme miljoonaa euroa. (1 M € infraan ja 2 M € luontokeskukseen) ja vuosikustannusten arvioidaan kaksinkertaistuvan 550 000 euroon.

Metsähallituksella on hallinnassaan erityisesti luontomatkailuun ja retkeilyyn tarkoitettuja retkeilyalueita sekä kansallispuistoja, joiden yhtenä tehtävänä on toimia ihmisten ikkunana luontoon. Metsähallituksen tuottamia luonnon virkistyskäytön palveluita ovat muun muassa autiotuvat, tulipaikat, retkeilyreitit, opasteet ja luontokeskusten palvelut. Palvelut ovat olleet pääsääntöisesti maksuttomia. Toiminnan rahoitus on määritetty valtion talousarviossa.

Valtion hallinnoimilla ulkoiluun ja retkeilyyn tarkoitetuilla alueilla on yli neljä miljoonaa käyntiä vuodessa. Pelkästään kansallispuistojen käyntimäärät ovat lähes 1,8 miljoonaa käyntiä vuodessa ja niiden keskimääräinen vuosittainen kasvu on ollut kolme prosenttia viimeisenä yhdeksänä vuotena.

Metsähallituksen resurssit eivät ole kasvaneet suhteessa käyntimääriin. Viitteitä palveluiden supistuksesta on ollut mm. lehdistössä huhtikuussa 2009, jolloin Metsähallitus ilmoitti supistavansa Lapin kansallispuistojen investoinnit matkailukeskusten tuntumaan ja jättämään etäämpänä erämaassa olevat retkeilykohteet perusylläpidon varaan, sekä siitä, että Metsähallitus on alkanut periä polttopuista erillistä maksua.

Esitetyn Pallakseen liittyvän lain hyväksyminen ei siis sinänsä tarkoita, että Metsähallitus pystyisi investoimaan ja ylläpitämään aluetta vaaditulla tavalla ja siksi lakimuutoksessa pitäisikin keskittyä ennen hotellin seinien laajentamista lähiympäristöön tarvittavaan resursointiin.

Jos Metsähallitus päättäisi nykyisen budjettiraamien mukaisesti rakentaa ja ylläpitää Pallaksen aluetta ylläesitetyn arvion mukaisesti, pelkona on, että muiden Metsähallituksen hallinnoimien 34 kansallispuiston ja lukuisten virkistysalueiden ylläpito heikkenee.

3) Alueen luonnon virkistysympäristön kehittäminen

TNS Gallupilla tammikuussa 2008 teettämämme liikuntapaikkakyselyn mukaan 63 % suomalaisista piti tärkeimpänä kehitettävänä liikuntapaikkakohteena lähiulkoilureittejä ja polkuja, 26 % retkeilyreittejä ja vain 2 % mainitsi laskettelurinteet. Tämä puoltaa resurssien suuntaamisen lakiesityksessä mainittujen retkeilyreitistön ja siihen liittyvien palveluiden, kuten taukopaikkojen ja opasteiden kehittämiseen.

Laskettelurinteet

Uusien laskettelurinteiden kehittäminen kansallispuistossa on luontoarvojen säilyttämisen kannalta hyvin arveluttavaa. Pohjois-Suomessa on tällä hetkellä jo yhteensä 21 laskettelurinnettä, joten varsinaista suurta painetta ehdotetulle laskettelurinteelle juuri kansallispuistoalueelle kohteessa ei ole. Perhematkailun tarpeisiin tulisi ehdotetun uuden lastenhissin sijasta rakentaa enemmän alueen luonnetta tukeva toimintaa, kuten esimerkiksi pulkkamäki tai lasten lumi- ja hiihtomaa, joka toimisi murtomaahiihdon harjoitteluympäristönä, lumenveisto- ja leikkipaikkana.

Reitistö ja siihen liittyvät palvelut

Vaikka Pallaksen laduilla olisi nykyistä enemmän hiihtäjiä, ruuhkautumista tuskin tapahtuisi. Lumipeitteeseen aikaan liikkuminen suksilla tai lumikengillä ei myöskään kuluta maastoa.

Sen sijaan todellisena uhkana on kesäaikaisten lähireittien kuluminen, joka vaikuttaa negatiivisesti sekä luontoon itseensä että ihmisen virkistyskokemukseen. Mikäli kävijämäärät lisääntyvät, täytyy alueen yrittäjältä tai yhteiskunnalta löytyä rahaa Pallaksen retkeilyreittien kehittämiseen, rakentamiseen ja jatkuvaan ylläpitoon.

Suurin kulutus kohdistuu päiväretkeläisten käyttämään alueeseen muutaman kilometrin säteellä hotellista. Riittävän leveillä ja kestävillä polunpohjilla, pitkoksilla, kaiteilla ja opasteilla voidaan ohjata kulku niin, että maaston kuluminen on mahdollisimman vähäistä.

Suomen Latu suhtautuu luonnon virkistyskäytön edistämiseen liittyviin ehdotuksiin myönteisesti ja haluaa jatkossakin olla tiiviissä yhteistyössä edistämässä kansallispuistojen virkistyskäyttöä. Suomen Latu kannattaakin Pallaksen luontokeskuksen laajentamista alueen luonnon virkistyskäytön palveluiden lisäämiseksi.

Kunnioitavasti,

SUOMEN LATU RY

Eki Karlsson
toiminnanjohtaja